

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKI DAGBLADET

Kolmapäeval, 13. oktoobril 1971

Nr. 81 (3666)

13. aasiakäik

Sõjavigastatud on aukülalisteks Eesti Päevadel

— Kanadas on küimas aktsioon eesti sõjavigastatud esinduse Saksamaalt Kanadasse toomine 1972 aasta ülemalimse Eesti Päevade külalistena, jutustab lühikülalistusel Stockholmis viibunud Eesti Päevade muusika-
toimkonna esimees Kalju Jögi, kes samal ajal on Kanada Eesti Abistamiskomitee aspresident. Kalju Jögi koos
Udo Haarmanniga tuulid Saksamaalt, kus nad tegid ettevalmistusi just in valiidide reisi osas.

— Kõigepealt on muretsenise res-
surtsid, millega sõjainvaliidide üle, At-
landi tuua. Torontos korraldame sel-
leks lähemal ajal peo ja bazaar. Pgl-
jud kaasmaalased on soovi avalde-
nud, et nad mune sõjaveterani oma
kulu ja kirjudega üle tooksid ja nen-
de eest hoolitseksid Kanadas viibimi-
se ajal. Meie loodame, et suudame
üle tuua umbes paarkümmend sõjain-
valiidid Saksamaalt. Kulu isikult on
umbes 750 saksa D-marika, mis moo-
dustab sõiduraha — muu eest joo-
litsevad vastuvõtjad Kanadas, jutus-
tab hr. Jögi, kes Saksamaalt Münster-
is neid asju arutas Saksamaa eest-
laste keskkomitee esimehe Joh. Väst-
rikuga Münsteris, kes lubas ajalehe
kaudu avaldada üleskütse nende sõ-
javigastatud seigimiseks, kes tun-
nestsid huvi reisi vastu.

— Muidugi ei saa meie kahjaks

vastu võtta kõiki soovijaid (Saksa-
maal on umbes 250 sõjainvaliidid),
kuna vastavate majanduslike või-
maluste muretsimine käib ütejuu,
kuid soovijate seast võetakse loosi
teel välja võimaluste piirides esin-
dajate isikud, kes olek d pidusta-
se aukülalisteks. Pean võimalikuks,
et aktsioon toetavad ka saksa amet-
voimud.

Kanada Eesti Päevade esindajad
külustasid veel Bochoholzis sealse Ees-
ti rahvuskoondise ja rahvastajate
juhti Richard Aderit, et diskuteer-
da võimalikku osavõttu Ka Stockholmis
võitis hr. Jögi kontakte esimeisküsi-
muses Stockholmis Eesti Meeskoori
dirigendi Lembit Leetmaaga ning
Stockholmis Eesti Naiskoori esinase
Muusa Erikssoniga, samuti Harri
Kliskiga, et pilti saada Rootsis:st tu-
levatest kavalaatjatest ja massesine-

Kas Eestit informeeriti? Lätlased teadsid 1939 Ribbentrop- Molotovi leppest

Lätlased said Ribbentrop-Molotovi pakti salaklauslistest informatsiooni varsti pärast pakti allakirjutamist, mis toimus 23. augustil 1939. Läti eksilajaleht "Lalks" New Yorgis avaldab postuumses intervjuu J. Zalmassa-
se sulest 1967 Rootsis surnud endise "Jaunakas Zinase" nimeka toimetaja Peteris Batul'iga, kelle sooviks oi-
nud et vestlust ei avaldata enne tema surma. Blasus on märkinudki, et esimesed andmed salaklauslistest jõudsid
toimetustalale ajalehe Londoni korrespondendi kaudu, kes nendest oli informatsiooni saanud Briti välisame-
stist.

"Jaunakas Zinase" toimetuse annud
informatsiooni otsekohe edasi Läti
välisministeeriumile, kus Munters oli
välisminister. Välisministeerium oli
ka tei Umanise valitsuse liikmeid
informeeritud.

Blasus ei ole märkinud, kas Läti
valitsus sellest informatsiooniist ka

naaberriikide Eesti ja Leedu valit-
susi informeeris.

Mis puutub Blasusi, siis väärir mär-
kimist, et ta oma intervjuus peab va-
jalikuks rõhutada, et juba algusest
peale oleks tulnud moodustada Balti
ühendriiki ja mitte kolm iseseisvat
ühikut — siis võibolla oleks mõned-
ki asjad teistiti läinud...

Umanisele pärast venelaste kont-
rolli sisseesdamist järgnenud prof.
Kirchensteini ülemineku-valitsuses
nimetati Blasus "avalike asjade mi-
nistriks", nii et ta puudutab selles
postuumses intervjuus ka asju, mida
selles valitsuses räägiti.

Ta ütles, et "keegi pidi ju selles
valitsuses olema" ja rõhutas, et
keegi Kirchensteini kabineti ei
arvestanud sellega, et venelased
Läti täielikult annekteerivad.

Huvitav on ka koht, kus Blasus
kommenteerib ja võrdleb eestlaste ja
lätlaste hoiakut venelaste vastu:

— Lätlased on palju pehmemad
kui eestlased. Ma kahtlen, kas pagu-
Järg. lhk. 7.

Kas Munters informeeris ka
Eesti valitsust?

Mida tähendab BALTLANE praegu Saksas

Saksamaal Hannoveris asuv firma "Marktspiegel", milline tegutses
opiniooniuurimustega, on Baltische Briefe teatlet teostanud uurimuse,
millised assotsiatsioonid on tänapäeva läänesakslasel, kui ta kuulab sõna
"baltlane". Küsitleti 1000 täiskasvanud sakslast (kaasa arvatud Lääne-
Berliin), kelledest 46 protsenti olid mehed ja 54 prots. naised, jaotatud
koostises samadesse vanustesse, mis on kehtivad keskmiselt Lääne-Sak-
samaa kohta. Selgus, et suurim osa vastajatest "baltlane" peale reageeri-
vad mõistega "Baltikum" (299 inimest), kusjuures üllatavalt suuri oli
nende hulk, kes said teistsuguse assotsiatsiooni — üks meenutas taani
väina Belti ja paar koguni Pihkvat!

Märksõna peale pidi vastaja ütle-
ma vahenditult, mis talle pähe tu-
leb. Tulemused olid järgmised: 299
reageerisid sõnaga "Baltikum", 80
baltisakslasega, 56 "baltlasega", 50
eestiga, 39 Lätiga, 39 Meemelmaga,
33 Leeduga, 31 Venemaa, 29 Riia-
ga, 29 Meemeliga, 26 Tallinnaga, 23
Idaga, 23 Läänemerega, 23 põgenike-
ga, 19 Miitaviga, 10 "vabakorpusena"
(saksa), 10 sõjaga, 9 Ida-Preisima-
ga, 5 Preisimaaga, 4 saksa orduga,
3 saksa-baltlasiga, 2 Saksa-meistriga
(Deutsche meister), 2 Pihkvaga, 1
Beltiga ja 122 ei saanud sõnast mingi
assotsiatsiooni, st. nad ei osanud
sõna kuhugi paigutada.

Huvitav on kogu, et Eesti on
assotsiatsioonides tunduvalt ees Lät-
ist, kuigi Läti geograafiliselt on
Saksamaale ligemal ja neld oli ar-
vult rohkem, kuid teisel poolt on
Riia järele tuttavam kui Tallinn,
kuigi üsna pisut.

On märkimisväärne, et "baltisak-
slased" on teadvuses kahel moel —
ühelt poolt baltisakslaseks, tei-
selt poolt Saksa-Baltistena (viimast vori-
mi "Deutsch-Balten" on kasutatud pa-
ralelselt). Saksa-meister, Deutsch-
meister, viib aga kaugemale Wiini, kui
mitte ütleja nüüd ei mõtlebud tege-
likult Saksa ordu meistrit: "Deutsche
Ordensmeister".

Aga ka Saksamaal on Baltikum,
nagu Rootsis, jäänud "kusagile
kaugale" tundmatuseks, millele vii-
dast asjaolu, et tervelt 122 ei tend-
nud üldse reageerida. Nee ei tend-
nud midagi baltlastest...

Järg. lhk. 7.

Salapärasus vene PÖRANDAALUSE ajakirja ümber

WASHINGTON — Washingtoni poliitilised eksperdid mainivad, et N. Liidus on kõige suuremaste müsteer-
iumiks pörandaaluse ajakirjade levimine. Leitakse, et ametivõimud võiksid selleleks illegaalsele
tegevusele piiri panna, kuid millegipärast vaadatakse selliste publikatsioonide levitajatele läbi sõrmede ja
lastakse neid võrdlemisi vabalt tegutseda. Läänemaailmas on sellistest ajakirjadest üldiselt teada "Jooks-
vate sündmuste kroonika", kuid nüüd on läänemaailma jõudnud ka teine sellelaadiline pörandaaluse ajakiri,
mis kannab nime "Poliitiline päevik".

Washingtonis mainitakse, et "Po-
liitiline päevik" on N. Liidus käibel
olnud juba seitse aastat, kuid alles
möödunud kuul saabus 11 numbrit
esmakordselt välismaailma. "Poliiti-
line päevik" ilmub regulaarselt üks
kord kuus ning seda on seni ajani
ilmunud 70 numbrit.

Tüüpiline päevik koosneb umbes
50 leheküljelisest masinal kirjutat-
ud publikatsioonist, milles kri-
tiseeritakse mitmetest aspektidest
N. Liidu majanduslikku, poliitilist
ja kultuurilist elu.

Kuna artiklid on asjatundlikult ja

faktidele tuginedes kirjutatud, siis
võib päris kindlasti oletada, et au-
torid peavad töötama ja tegutsema
N. Liidus kõrgetel ja vastutusrikas-
tel kohtadel. Osa autoreist peavad
olema isegi partei liikmed, kuna
artiklites opereeritakse andmetega,
mis ei ole tavalesele kodanikule kät-
tesaadavad.

"Poliitiline päevik" 1970. aasta
aprillikuu numbris ilmus nüiteks
üks asjalikult kirjutatud välispoli-
itilise analüüsi, milles nimetu autor
ründab asjalikult ja põhjendatult
N. Liidu juhte võimuga mängi-
mises.

Autor mainib, et N. Liidu välis-
poliitika kujundajad said 1960-datel
aastatel pidevate tagasilöökidest osali-
seks, mis oli tingitud sellest, et po-
liitilised hõljudid ikka veel 1940. aas-
tate poliitiliste arusaamiste uimas.
Tagasilöökidest mainib autor vahe-
korde katkemist Hiinaga, suurt
kaotust Kuu vallutamise võidujook-
s, rakettide sunnitud evakueeri-
mist Kuubalt, araablaste suuri kao-
tusi 1967. aasta sõjas, prestizhi kao-
tust Tsehhoslovakkia okupeerimise
järe. Tuues esile nende faktide, leiab
autor et nende väärarvamused tule-
Järg. lhk. 7.

Eestlaste konverents Lüneburgis

Euroopa riikide eesti organisat-
sioonide esindajate konverents toi-
mub ülemalimse Eesti Kesknäi-
kogu Euroopa-büroo korraldami-
sel Lüneburgis, Lääne-Saksamaal 15
kuul 17 oktoobrini.

Nagu eelmistel aastatel, on eestlas-
tel võimalik kokku tulla Lüneburgis
asavas Ida-Akadeemias, kus 16.
oktoobrist toimuvad ka Balti Selts Sak-
samaal traditsioonilised tööpäevad.
Eestlaste delegaadid on kutsutud osa
võtma ka Balti Selts Saksamaal töö-
päevades.

Euroopa-büroo juhi kol. Alfons Re-
base poolt korraldatud kokkuteleku-
l on kavas ettekanne: eestlaste huvi-
deklaratsioonid Saksamaa Liiduvabariigi El-
mar Reisenbergilt välispoliitilise ou-
korra kohta; Eestlaste keskkomitee
esimehelt Johannes Västrikuilt pagu-
salarorganisatsioonidele Saksa valit-
suse poolt antava toetuse vähendamise
ja sellest eestlastele tekitava olukor-
ra kohta; Rootsi Eestlaste Esinduse
delegaadilt Jüri Adilalt Eesti Päeva-
de ja Eesti Rahvuskongressiga seot-
tud küsimuste kohta; Inglismaa Eest-
laste Ühingu esimehelt Väino Pärte-
lilt eestlaste olukorra ja tegevuse
kohta pärast Eesti Vabariigi diplo-
maatilist esindust surnude läbi ta-
hanud muudatusi.

EPL

13. oktoobril 1971

TÖÖPUUDUS

Pesasegu iga päev teatab raadio ettevõtetest, millised kas lõpetavad tegevuse või siis vähendavad tub- lalt oma teenistujate arvu, et oma majandust päästa. On neidki ette võtteid, kus sisse on seatud nelja- päevane töönädal, et vältida kogu- saatmisi ja et teenistujail seega oleks kriisi kestvusel vähemalt osalinegi sissetulek.

Arusaadavalt puudutavad need teated sageli ka eestlasi, kes on hajutatud laiali üle kogu Rootsi rööru, m.h. ka tekstiilbranzhis, milline on kujunenud üheks kõige "haigemaks" tööstusharuks. Ras- kused on suurel ka ehitusalal tika- gituna krediidirestriksioonide pika- levenimisest ja kus alles aeglaselt hakkavad mõjuma valitsuse vas- tuabinõud nende restriksioonide tagasitõmbamise kaudu. Suured ettevõtteid ka teistel aladel on aju- tistes raskustes, rääkimata väikes- test, mis moodustavad enamuse te- gevuse lõpetajast. Nagu värske statistika näitas on tarbimine taga- si lüüdnud, mis omakorda tähendab kaupade vajaduse vähenemist — leikkandade ettevaatlikkusi kriisi- stsioonis vallandab teatava ohelreaktsiooni. Rahaminister nägi eelarves ette, et brutonatsionaal- produkt tõuseb sel aastal 2,5 prot- sendi võrra, kuid juba praegu pais- tab, et tegelik kasv kujuneb vähe- maks, kuna konjunktuuri "auk" on osutunud stigavamaks kui pro- gnoosid näitasid. Mis puutub erat- roniisse, siis on see vähenenud 4 protsendi võrra esimesest kvarta- list 1970 kuni esimese kvartali 1971 ja käesoleva aasta esimese poole kohta on tarbimise vähe- mine umbes poolteist protsenti — olukord on pisut paranenud, kuid mitte küllaladast.

Statistika Keskbüroo septembri- arvud tööpuuduse kohta ütlevad, et mõõdunud kuul oli Rootsis 113.000 töötut, nendest 49.000 meest ja 64.000 naist — augustiga võrreldes on töötute arv suurenenud 6000 võr- ra. Muidugi ei peegeldi see arv tõelist tööpuudust, sest üks osa töötut on paigutatud ühiskonna- hädabinõudega tegevusse või siis suunatud ümberõppimisele. Kuigi valitsus krediidikergendustega ees- kätt püüdis taashoogustada ehitus- tegevust, siis vähemalt praegu ki-

pub tööpuudus suurem ja ning talveks võib selles branzhis olla töötut arvestuste järele kuni 25.000 — kergendused mõjuvad kahjuks pikkamööda. Torkab silma, et vii- mase kuuga suurenes eriti naiste tööpuudus — naistööliste arv kas- vas tervelt 11.000 võrra. Ja siis — 775.000 töötajat ei töötanud täis- tööajaga, kelledest 73.000 soovinuks täisajalist tööd, kui see olu- kus täisajalist tööd, kui see olu- kus. Ka siin tunnus, et tööd ei jätka.

Majanduslik situatsioon näitab, kui võrd Rootsi majandus on sat- tunud kriitilise olukorda, mis omakorda rõhutab vajadust in- timiseks koostööks tulevikus tuge- vama majandusloogiga, nagu seda on EEC. Nüüd aga on aktuaalsed need "rohud", mida tuleb majan- duses tarvitada madalseisu üle- tamiseks. Vastav diskussioon on käimas ajakirjanduses ja riigipä- va erakondades. Ilmne on, et töö- puuduse kasvamine taustal on va- jalik midagi rohkem ära teha, kui valitsus on senini teinud. Liberaal- id ja moderaadid on esitanud mõt- te, et töödandele normaliseerimise- seks ja stimuleerimiseks tuleks vä- hendada käibemaksu. Tsentrum on kahtlev eelarvetehnilistel põhjus- tel, kartes sellisest abinõust liiga suurt alatasakaalu. Moderaadid on lanseerinud mõtte, et ettevõtete abistamiseks tuleks töödandja maks kaotada. Sotsiaaldemokraatliku val- litsuse siseminister Holmquist lei- dis oma TV-intervjuus, et need retseptid ei ole õiged olukorra la- herdamiseks. Valitsus loodab, et ta abinõud parema efekti anna- vad järgmiseks kuuks ja jääb sin- nani äraootavale seisukohale. Sise- minister pidas võimalikuks, et va- litsuse, töövõtjate ja töödandjate esindajad lähemal ajal peavad nõu Harpsundis vajalike ja mõeldava- te abinõude kohta.

Sel ajal aga näevad läänide tööa- metid talveks ette jätkuvat tuge- vat töötust. Olukorra paranemist loodetakse alles tuleval aastal. Kui see pilt ei muutu lähemal ajal, siis valitsus vaevalt pääseb uutest majandusliku ergutavatest abinõu- dest, ka siis kui see tähendab riigi sissetulekute ajutist vähenemist. Sest ka töötus ja tarbimise vähe- mine toob riigikassale palju kahju.

KLA

VÄLISKOMMENTAAR

LÄÄNE vaade JULGEOLEKULE

Lüütnud Rahvaste täiskogu süg- sesse istungjärgu avamisel peetud kõ- nes ütles Nõukogude välisminister Gromõko, et kava üldise konvent- si kokkuleppele Euroopa jul- geoleku rjuss olevat nüüd küllalt küps selle teostamiseks. Järgnevalt olevat veel ainult vaja asuda prak- tilistele ettevalmistustele läbiviimisele. Gromõko maalis ühtlasi pildi, kui- das kõnesolev konverents võivat ker- gendada sõjaväeliste blokkide likvi- deerimist Euroopas, võimalda mitte just korraga, vaid nende järkjär- gulise lammutamisega. Oma optimis- mi põhjendas Nõukogude välis- minister seletusega, et olukorra areng Euroopas ilmuvat "suurenenud tendentsi realismi poole". Seda tõen- davad muu seas nelja-riig. kokkule- pe Berliini küsimuses, mille elluvi- mise eest kannavad hoolt "mõle- mad osapooled" ise.

Tõeliselt on liiribääkimised Lääne-

ja Ida-Saksamaa vahel juba tük- k aega tammunud koha peal. Viimas- te teadete järgi on ummikust siiski üle saadud ja järelikult rajatud tee ka võimalikule kokkuleppele. Lüit- nud Rahvaste peakorteris võib see küll teatud määral kaasa aidata N. Liidu poolt ammu soovitud konve- rentsikava edasiviimisele Euroopa julgeoleku asjus, aga ei tähenda si- si, et kõigist takistustest oleks üle saadud. Nagu Lüütnud Rahvaste peakorterist New Yorgis teatatakse, on USA välisminister Rogers ja Sak- sa Liiduvabariigi välisminister Scheel üksteiselt kinnitanud, et mingisuguseid ettevalmistusi nõuko- gude ettepanekud konverentsi korral- damiseks ei tehta enne, kui kokku- lepe Ida- ja Lääne-Saksamaa vahel on saavutatud ja nelja suurriigi esin- dajad on Berliini tehingu protokoll- le lõplikult alla kirjutanud.

USA välisminister Rogers on pi-

danud nõu ka Briti välisministri Douglas-Homega, kussuures jõuti üksmeelse otsuse, et on vaja saa- da täielikumata selgust selle kohta, mida N. Liit ja tema liitlased oma ettepanekud julgeolekukonverentsiga tegelikult taotlevad. Mõlemad välis- ministrid on selles asjas jäänud vahepeal saada suuremat selgust Nõukogude välisministri Gromõ- kolt, kuid asjatult. Lääneriigid on nimelt eriti huvitatud sellest, kui- das ida ja lääne relvastatud jõudu- de vastastikku tasakaalustatud har- vendamine sobib julgeolekukonve- rentsis raamidesse. USA välismini- stri arvates peaks vägede vastastiku- le vähendamise tulema kaalumise- le omaette probleemina, kuna ka- vatsetud konverentsist võetaks osa ka väljaspool sõjaväelisi blokke seis- vade riigid, nagu näiteks Rootsi. Jä- relkult ei sobi seal käsitleda proble- me, mis puudutavad ainult NATO ja Varssavipakti liikmesriike.

Ühenduses Euroopa julgeoleku kü- simusega on veel Prantsusmaa aval- danud vanden, mis äratas üldist tä- helepanu. Välisminister Schumann tähendas nimelt täiskogu ees peetud kõnes, et prantsuse arusaamine järgi peaks olema konverentsi eeltingi- mus, et ühistatakse nn. Brezh- nevidoktriin, mille kohaselt N. Liit- dud on õigus oma äranägemisel sek- kuda Ida-Euroopa riikide elu. Prantsusmaa seisukohast peab suht- teid euroopa riikide vahel korral- datama nõnda: nii kaua kui sõjaväe- lisi liitlusi peetakse vajalikuks, ei tohi see riivata respekti jga maa ter- ritoriaalse puutumatuse ja suverään- suse suhtes. Puutumatud peavad ole- ma ka kõik sellised respektid tule- nevad eelised, eriti jga maa õigus olla vahel surveavaldustest igasugu- sei kujul, ükskõik kust need tule- vad.

Prantsuse välisministri nõudmine nn. Brezhnevdoctriinile "ühitamiseks" näitab iseenest, et kavatsedud jul- geolekukonverentsi eeltingimustes kõneldes läheb Prantsusmaa isegi kaugemale kui Ühendriigid ja In- glesmaa. Nüüd näib kogu konveren- si saatust olevat sellest, kuidas N. Liit reageerib prantsuse nõudmise- le. Kremli tagamõtte julgeolekukon- verentsi korraldamisel on ilmselt poli- tiiline: kindlustada status quo säil- tamiseks nõukogude ülemvõimu Ida-Euroopas ja ühtlasi ümnetada vä- lismaailma valvust kommunistliku agressiooni hädaohtu suhtes idast. Lääne vaade julgeolekule, nagu Prantsuse välisminister seda kõige selgemini iseloomustas, lähtub samuti poliitilisest tegemõrgest, kuid vas- tupidise shiga. Esmärkiks on poliiti- lise vabaduse taastamine Ida-Eu- roopas.

K. K.

Göteborgi E. Maja elaval kasutamisel Aktsiate levitamine

GÖTEBORG (EPL) — Göteborgi Eesti Maja juhatus saatis neil päe- vil Göteborgi ja selle ümbruskonna eestlastele ringkirja, et sellega meenutada ja tutvustada Eesti Maja olukorda ja ülesannet ja leida veel osijaid seni realiseerimata aktsiatele.

Ringkirjas, mis on täiendatud foto- todegaga E.M. fassaadist interjööri ja keskkonna plaanist, on üteldud m.h.:

— Peaks olema kõigile täiesti il- mne, kui suure tähtsusega on Eesti Maja keskpunkti eestlaste kultuuri- lises ja sotsiaalses tegevuses. 1964. a. pandi käiku aktsioon muret- seda ka Göteborgi Eesti Maja. Moot- dustati aktsiaselts ja hakati levitama aktsiaid nominaalväärtusega Kr. 100.—. 1966.a. avanes võimalus osta sobiv maja otse keskkonnale, mille neljas korrusest on nüüd teine ja neljas Eesti Maja kasutuses, kus esimene ja kolmas kuuluvad veel en- disteile ümrikkidele.

Eesti Majale kuuluvale ruumi- dele on tehtud põhjalik remont ja otstarbekohane ümberhäävamine. Seda tänuväärset tööd on teinud idea- listlikud inimesed Göteborgi eest- laskonnast tasuta.

— Eesti Maja ruume kasutab kor- rapäraselt sotsiaalkondlike tegevuseks Eesti Maja Klubi, ütlekades edasi ringkirjas. — Göteborgi Eesti laulu- koorid ja näitering kasutavad ruumi harjutusteks, pensionärid käivad koos kahel ennelunul nädalas jne. Maja neljas korrus on üritatud Gö- teborgi Eesti Seltsile ja kohalikele akadeemilistele organisatsioonidele. Edasi kasutatakse ruume perekond- likeks ja sotsiaalkondlikeks üritusteks.

Eesti Maj aKlubi perenaised hoolit- sevad soovi korral sööklade ja jooki- kide eest.

— Esialgu on eri emissioonides välja antud 1200 aktsiat nominaal- väärtusega Kr. 100.—. Mõõdunud aastal ostusid emiteerida veel 200 ak- tsiat, et sellega vähendada kinnis- vara võlga. Vähenenud ruumi- maldab soodsamaid tingimusi ruu- mide kasutamisel kultuurilises töös, eriti noorte keskel, mis peaks ole- ma meile kõigile südamele lähedaseks eesmärgiks.

Seninäidud 1253 aktsiat on jaota- tud 618 omnikule, kuid leidub ka neid, kes omavad mitukümmend aktsiat. Levitada on veel 147 aktsiat. Aktsia ostmine ei tähenda raha kin- kumist, vaid raha paigutamist püsiva väärtusega kinnisvarasse. Kas Eesti Maja aktsiaid ei oleks mitte so- luv kink ladele ja lastelastele.

Viimase aktsiaseltsi peakoosolekul 18. apr. k.a. valiti juhatus järgne- vaks koosseisus: Mart Mägi, Raimund Palm, Kalju Reesalu, Jaan Savioja ja Harald Uussalu. Juhatuses esime- heks on H. Uussalu, asjaajajaks direktoriks M. Mägi ja ruumide väl- jajuurimise korraldajaks J. Savioja. Ab Göteborgi Eesti Maja asub Drottningatan 27, 411 14 Göteborg. Tel. 031/13 33 11 ja postizhiiro 626486 —5.

Lütseumi kokkutulek

Lauapäeval, 2 oktoobril kogunes rohkearvuline end. Prantsuse Lütseumi pere koos perekonnaliikme- tega, Sv. Läkarsällskapet'i ruumi- desse, et tähistada kooli avamise 50. aastapäeva.

Külalisi, kes olid kohale tulnud ka provintsiast ning esigi Kanadast, ter- vitas ning pidas lühikese tervituskõ- ne kooli esimese lennu vilistlane Ulrich Rootes. Pidulane, mõõdu aeg kiirelt lõbusa tuju ning ühislaulu saatel. Elustati vanu mälestusi, loeti ette saabuud telegramme ja tervit- vusi ning saadet. neid teile veel elu- solevalle õpetajale, teistele mandreil ja samal õhtul kodu-Bestis kokkutul- nud kaasõpilistele.

President Richard Nixon kutsus Kongressi mõlema koja juhivad rahvaesindajad Valgeuse Maja nõupidamisele hindade ja palkade tõusu pidurdamiseks pärast esialg- se "kinnikülmumise" lõppu no- vembrikuus. Rahvaesindajad luba- sid Kongressis pikendada preside- di volitusi majanduslial kitsendus- te tegemiseks.

Göteborgi Eesti Majas: Göteborgi Eesti Seltsi Naisring korraldas 3. oktoobri Eesti Majas kätstööde näite-müügi. Püüil müügilaua juures vasakult: Naisringi abiesinaine Erika Lei- mets, esinaine Benita Süd ja kassapidaja Tamara Põlder. (EPL-foto O. Kopler)

EESTI PÄEVALEHT

Estniska Dagbladet
Peatoimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor

Toimetus ja talitus:
EESTI MAJAS Stockholmis:
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 667
101 29 Stockholm 1
Telefon 21 84 45

Toimetaja Eskilstuna Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72
Tellimispostigiro nr. 15 67 70-0
Kuulutusravete postigiro 60 59 00
—0, Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:

Aasta kr. 129:-
Termin (4 kuud) kr. 45:-
Kuu kr. 12:-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT
FÖRLAGS AB

Trükkija: Eskilstuna-Kuriers
Tryckeri AB Eskilstuna 1971

Eestlane USA suure lennufirma juhtkonda

Hans Mirka, kes ajas soome lennufirma Finnair ürsid Ameerikas suure eduga kutsuti suurima USA lennukompanii American Airlines teenistusse abipresidendina.

NEW YORK (VES) — Hans Mirka, kes senini töötas soome lennuliini Finnairi juures müügi- ja juhatajana Põhja-Ameerika ulatuses, olles vastutav müügioperatsioonide eest nii USA-s kui ka Kanadas, siirdub eelseisva nädala esmaspäevast arvates suurima USA lennukompanii, American Airlines (AA) teenistusse, abipresidendi kohale, testab AA poolt väljaantud informatsioon. H. Mirka töötas ka varem AA lennukompaniis, olles seal enne lahkimist 1968.a. Finnairi juurde turundamise müundzhieriks, asukohaga New York. Enne seda töötas ta samas lennukompaniis juhitalval kohal Chicago.

Hans Mirka esialgne vastutus ja 160 American Airlines juures uuel teenistuskohal, haarab turgude arendamise probleeme kõikidel kompanii

lennuliinidel New Yorkist Chicago- ja sealt läänerranniku keskustesse. Need hõlmavad turustamise, reikand- ja jn. küsimusi ülesandega, selgitada ja rakendada uusi ideid ja võtteid, mis — esiteks suurendavad ameerikalaste reisimist ja teiseks — et need reisi toimumis AA lennuliinidele lennukile.

Informatsioonid märgib veel, et Hans Mirka on selles USA suurimas lennukompaniis eluastatelt üks nooremad abipresidende (vice president). Ta asukohaks jääb New York.

H. Mirka töötas Finnairi juures ümmarguselt 2,5 aastat. Tema tegevuse kestel sel müügiükskonnas juhatajana Põhja-Ameerika ulatuses töötas soome lennukompanii märkimisväärt eduga, reisiarvu pideva kasvuga. Kui vanemad ja suuremad lennukompaniid mõeldud tegevusaastal kurtisid reisiarvu arvu vähenemise üle, võis Finnair märkida vastupidist, reisiarvu arvu kasvu, mis nähtub ka kompanii aruannetest. Lahkumine Finnairi juures toimub H. Mirka kõigiti heade vahetkordade süülmisega.

E. Jaakson Washingtonis

NEW YORK (VES) — E.V. esinaja USA-s Ernst Jaakson viibis järjekordselt Washingtonis, kus tal oli ametalaseid kohtamisi neljapäeval välisministri teatamiseks.

Reedel toimusid seal järjekordsed nõupidamiskokkolekud Läti ja Leedu esindajatega. Laupäeval viibis E. Jaakson USA vandeadvokaatide nõukogu (Federal Bar Association) ja Rahvusvahelise Õiguse Nõukogu (Council of International Law) poolt välislaadkondade juhtidele ja saatkondade õiguseunikele korraldatud vastuvõtul.

- Londonis jutustasid eestlastele jutustajat Märt Vähi Kanadast ja Heino Viikholm Rootsi.
- Montrealis saabus oma ööle ja emale külla Stockholmist pr. Senta Tomina, n-nä Lõuna.

Uus "Eesti NSV ajalugu" vassimiste ja võltsimistega

Tallinnas k.a. ilmunud Eesti NSV ajaloo III köide, mis käsitleb aega 1917–50, koosneb ühe poolest kahest eri raamatust. Nendest ühe ainek on Eesti poliitiline, majanduslik ja kultuuriline ajalugu kuni teine käsitleb E. Kommunistliku partei oma. Viimaks mainit, mis muust osast, Viimaks mainit, mis muust osast erineb oma hoopis suurema üksik-asjalikkusega ei moodusta aga siiski mingit omaette raamatut vaid on p esitatakse viisi muu käsitluse vaheleühtluse. Tulemuseks on 754 lk paksune "telliskivi".

Suurtes joontes järgib see uus teos 1957 ilmunud ühekoostelise Eesti NSV ajaloo käsitlust, kuigi esineb ka lahkuvaid, mis nagu näitavad mõned katsetised võrdlused, kahjuks kõik on halvema poole. Kuna autorid, keda on tervelt 40, ei ole üle-määratavalt näinud esitust viisi loetavaks tegemiseks, siis nõuab teosega püüski tutvumine hea tükk tööd. Teiseks autoreist rohkem õnne pais-tab siiski olevat olnud majandust käsitlevate peatükkide koostajail, kel-le ülevalaad annavad ka ümmarguse pildi.

Poliitilised peatükid on hädas ühelt poolt tunduvalt tabuks tunnistat-d küsimustest mööda hülmisega ja teiselt poolt selgete asjade võim-likult segaseks ajamisega.

Partei ajalugu mis iseendast sisal-dab kõige rohkem uudseid andmeid, sihilb jälle suurtes osades sellistes üksikasjades nagu seda on mõne-kümne osavõtjaga konverentside, nõupidamiste ja koosolekute kirjeldamine. Mitte väikeseks ballastiks "uskmatule" lugejale pole ka teose esimeses osas rikkalikult esitatud tsitaadid Lenini teoseist, mis on ka peaaegu ainukesed, kus antakse al-likiiteld. Paraku pole neil tsitaatidel esitatava küsimusega sageli roh-kegi teemist kui on vahest Rootsi kirikus teatud pühapäevaks ettenäh-tud Piiblisilmi järgneva jutlusega.

Eesti Vabariigi sünniperioodi kirjeldus tugineb üldiselt seni teadaol-nud allikale. Neid kasutatakse aga just sellise selekteeriva tehnikaga, milles historiograafia peatükis süü-distatakse allekirjutanu koostatud Eesti Vabariigi ajalugu. Näiteid sel-le kohta võiks esitada õige palju aga üheks huvitavamaks tohiks olla välisminister J. Poska 1919. 21. sep-tembri noodi käsitus, millest tehak-se järelaud nagu oleks Eesti valitus sellega ise tunnistanud, et ta vajab iseseisvuse tunnustamist rahvahulka-de petmiseks.

Muidugi on sobivate lausete väl-janopimise teel võimalik vabrit-seerida üksikuid süguside järeld-usi, eriti kui lugejad teadmatuse-s jätetakse, mis teistes lausetes öeldakse.

Viiks pikale seda nootis, mis täie-likult on avaldatud teoses Eesti Va-bariik 1918–40, uuesti pikemalt tsit-teerima hakata. Tohiks jätkuda tä-lehepanu juhtimisest, et seal ühes lauses konstateeritakse järgmist: "On ilmselt, et kõige parem garanti edas-pidise invasiooni vastu oleks bolše-vikse valituse langemine Venemaal ja seal sellise valituse tekkimine, mis meie iseseisvust tunnustaks".

Juba see lause üksinda selgitab miks konseolevas ajaloo noodi teks-ti avaldada aga ka pikemalt refere-rida pole saadud.

Poska kangelanägelikkuse kõrval juhtis see ju tähelepanu sellele piinlikule asjaolule, et peituseks osutus hoopis N. Vene allkiri Tar-tu rahulepingul, millega see igave-saks ajaks loobus Venemaa suve-räinestest ärgustest Eesti üle.

Kinnitab ju sellist käsitlust ka as-jaolu, et "Eesti NSV ajalugu" sarnane teos on ilmunud Tallinnas ja mitte Moskvas, kuhu see muidu oma sisu ja koostamise tehnika poolest öieti kuuluks.

Nagu tähendatud, võiks sellise se-letteeriva ajalookirjutamise kohta kõnelevalt teosest esitada näiteid üksikuid kui palju. Piisaks ehk siiski kui mainiksime neist veel ühte, mil-leks on 1918. veebruaris katkestatud välismised Eesti Asutavasse Kokku. Neid ei mainita teoses sõnagigi, ku-na teatavasti selgus valimiste käigu jooksul, et enamised väheemuse jää-vad. Üldise ilmneb sellest teosest kõi-ge soovitava selgusega, et kommu-

nistid nõuavad demokraatlikke vali-misi ja vabadusi ainult nii kaua kui see nende võimulepääsu näib soo-dustavat. Peale võimu oma kätte saemist muutub neil demokraatia mõiste otsekohe sünonüümiks dikta-tuurile, milles sisuliselt midagi ei muuda see, et nad seda proletariaa-di diktatuuriks kutsuvad. Proletari-aadil pole igal juhul poliitbüroo ot-suste kohta midagi ütlemist, kui se-da võimalust nüüd üldse kellelgi on peale partei peasekretäri.

Selliste mõistete nagu demo-kraatia, suveräänsus ja zhongleri-misel on aga oma sissekukkumise hädahood ja neist pole ka selle teose autoritel õnnestunud mööda laaverida.

Nii nimetavad nad näiteks Eesti riigikorda ka peale Asutava Kogu valimisi diktatuuriks. Mis ju võib tunduda loogilisena kuna nad dikta-tuuri nimetavad demokraatiaks. Mis aga enam selle loogika järgi ei näi minevat on sellised arvamavaldu-sed, kui et 1920 põhiseaduse "välis-ilme" olnud võrdlemisi demokraatlik, et Rahvarekonna programmi olevat sisaldanud ka mõningaid demokraat-likke sätteid ja et see erakond oma kodanikkude olemust püüdnud mas-keerida demokraatlike loomusgite-ga. Kuna seel kuskilt ka parima tahmiste juures pole võimalik leida mingit kaiduvust diktatuurile, siis ei saa sellest teha muud järeldust kui et sõna demokraatia neil puhkudel on kasutatud läänemaises mõistes. Ja mida tuleks arvata sellisest vassin-gust kui on 1932. Kompartei manifes-ti tsitaat kus sõna-sõnaltseldakse, et "meie kommunistid kutsume töörah-vast ühesuguse jõuga võitlema ko-danliku diktatuuri vastu nii selle "demokraatlikkuse" kui ka fashistlikus vormis". Nisugusest keerutamisest ei saa loomulikult teha muud järeldust kui et maksimiks on: kas kukub "kull või kiri" — kommunistid või-davad mõlemat pidi.

Sellise printsipi järgi muidugi tehti ka praktiliselt poliitikat. Võib olla kõige selgemini esineb see väl-tes, et "rahvahulkaide petmiseks Asutava Kogu valimistel lubati riigikord täielikult demokraatiseerida ja kõik mõisamaad rahvale jagada." Selgusetaks jääb siin ainult milles seisib pettus?

Täpselt nii ju tehti kui ei eeldada, et igal sõnal on mingi sisu ega ei kameeleoni, mis tarviduse järgi värvi ja tähendust vahetab. Paraku pais-tab, et mõne Eesti NSV ajaloo koos-taja jaoks (peatükkide autorid on sielukorras antud) isegi kõige lihtsa-mad sõnad oma tähendust võivad kaotada. Nii näiteks konstateeritakse 1940 juulis toimunud Riigikogu vali-miste tulemusena, et "kõigis 80 va-limisringkonnas saavutasid töörahva ühisrinded esindajad võidu." (lk 496). Allekirjutanu kahjuks ei lugenud sporti käsitlevate peatükkide ega tea seepärast ka üldse kas seal äkki ei leidu mõne matshi kirjeldus kus Jo-hannes Kotkas maadles iseendaga saavutas suure võidu. Aga juba nii! tundub nagu esijoones vajaks vastamist küsimus: kui rumal tohib üks ajaloolane öieti öia?

Asja käsitletud probleemil puhul on aga kahjuks võimalik veel üks teine seletus. Vastavas käsitluses ei ole ni-melt kuskil öeldud, et igas valimis-ringkonnas oleks esinenud ainult üksikisik kandidaat, vaid seda küsi-must puudutav passus kõlab järgmi-ni: "Kuna kodaniliku saadikukand-i-daleid avalikult ei julgenud rah-vavastat programmi esitada, siis loo-busid paljud neist ise balloteerimis-valimistel, ülejäänud aga taandati ringkondade valimis komisjoni-de poolt oma valimisplatvormi esitama-ta jätmise pärast."

Kõrvale jättes asjaolu, et väide iseendast on vale (valimisplatvorni ei jõudnud 7 vastaskandida-za-

dist ainult 4 õigeks ajaks esitada ja loobujaid ei olnud ka rohkem kui 17) ja et balloteerimise mõistet, mis ka 1961 Tallinnas väljaantud Võrsõnades leksikoni järgi tähendab salajas hääletamist, on ilmselt kasutatud vales tähenduses, peah siiski konstateerima, et see kõik võib olla üks kohmakas katse lu-gejate eksiteele viimiseks.

Kas nüüd uskuda, et autor ise oma stupidiiduse turule on toonud või seda, et tegemist on lollide püüd-misega, osutub äsja kõneall olnud küsimus üheks neist kohtades uues Eesti NSV ajaloo, mis selle 1957 il-munud ühekoostelisel vastavast kä-sitluses halvemasse valgustesse seab. Viimases on selle küsimuse kohta selgelt öeldud, et "kõnalanus oli fak-tiliselt peapreestri valimisõigusest il-ma jäetud" (lk 520), mis on ju sel-ge ja igatihele arusaadav jutt.

E. UUSTALU

Ed. Vallaste 70-aastane

Eduard Vallaste

New Yorgis tähts 6. oktoobril 70-aastast sünnipäeva ajakirjanik Eduard Vallaste, kaudne Eesti Rahvuskomitee USA-s juhatustsige ja peasekretär.

Ed. Vallaste sündis Helmes, käis Torva gümnaasiumis, kust ta siirdus vabatahtlikuna Vabadussõtta Viljan-di Koolilõplaste Patjaloni koosseisu. 1920 komandeeriti ta kindralstaabi teenistusse, kust ta arvati eruu aastal 1923 siirdumise ajakirjandusse põllule "Päevalehe" toimetusse. 1927 astis ta Vaba MA toimetuse liikme kohale ja oli selles kohtamises hia-natud ajakirjanikuks kuni toimetuse ülevõtmiseni okupantide poolt.

Saksa okupatsiooni ajal oli Ed. Val-laste ERU keskametsi osakonnajuha-taja, tegeledes eeskätt rindemeestele kinkepakkide saatmisega. Põgenes a. 1944 Saksamaale, kus ta Berliinis organiseeris Eesti Toimikonna, milline aitas m.h. eestlasi evakueeruda vene-laste poolt piiramisrõngasse haara-misel poolt linnast. Asutas esimese pagulaslike Saksamaal "Eesti Teo-täde", juhatus Punaast Risti otismisbi-rood ja oli Göttingeni laagri koman-dandiks, hiljem laagri lõpetamisel Briti sõjaväelaste inspektoriks samas linnas. Kuulus eestlaste too-nidevahelise keskesindusse ja Eriti teoni esindusse. USA-se emigreerus a. 1949 koos perekonnaga. Töötas mit-metl kutselajad, kuni ta kutsuti Eesti Vabaduse Häälde (n.n. Madridi) saadetu toimetajaks New Yorki, mil-list ülesannet ta täitis 10 aastat. Ta on olnud New Yorgi ajalehes "Vaba Eesti Sõna" lähem kaastööline, Eesti Ajakirjanike ühing USA-s juhatuse, EERP delegatsiooni jne. jne. Nagu eespool märgitud, on juba mitmeid aastaid Ed. Vallaste pealesaadaks eestlaste esindusse USA-s büroo juht-imine.

Tervitusi jubelil vanale kolleegile leelombi ametivendadele siinpool Suurt Lompi.

Vigasid EPL-iga postil

Eesti Päevaleht tuleb tellijatele kätte teatavasti postil teel. Rootsi postisüsteemis toimub see nii, et vastavad postikontorid saavad ajalehe tellitustest lehepakid, millele-le siis postkontorid, kes peavad tellijate kohta kartoteeki, märgi-va peale tellija aadressi seda plaandiga peale trükkides, või liht-salt kirjutades, kui tegemist on üksikute tellijatega.

Ühthihti kaebavad aga lugejad, et nad jäävad ilma üksikustest numbritest ja on juhtunud isegi seda, et tellitud leht üldse lak-kab tulemast. Kuna Eesti Päevaleht loomulikult on huvitatud, et lugejad oma lehed kätte saaksid ja seda õigeaegselt, siis palume korrauste puhul otseselt võtta ühendust vastava peapostkontori ajalehe-osakonnaga, millise üles-anntesse kuulub vea väljaoi-mine ja puuduvate lehtede mu-retsemine. Oleme ka tänuiliku kui veast telefoni- või kirja-teel informeeritakse ka EPL talitust, kui posti poole pöördumine taga-järgi pole annud, et saaksime omalt poolt kaasa aidata. Mitmet puhku on ilmnunud, et postiljo-nid mõne lugeja kirjastasi heida-vad ka mõne teise samas piir-konnas elava inimese ajalehe. Paljud on olnud selle pärast nii lahkud, et nad on jätutsküllul naabrile lehe ära viinud või an-nud postiljonile tagasi tähelepan-u juhutamiseks veale.

Paraku on postiteenindus Root-sis pidevalt halvenenud, kuigi postitakse sageli töetatakse.

Grupp laskurnoori sügismetsa all. Vasakult: Rein Puusepp, Ann Varmo, Reet Koikas, Tiina-Mari Juhkam, Leida-Maarja Helberg ja Johan Raud. (Foto Ants Paas)

Noortemaleva aastakoosolek Göteborgis 6/7. novembril

Eesti Skautlik Noortemaleva Rootsis traditsiooniline AK (Aastakoosolek) toimub tänavu Göteborgis, kuhu skautide ja gaidide juhid kogunevad 6. ja 7. novembril. K-Jalistele vastuvõtjaks on seekord kohalik Pühajalitiitred — Kalevipoja ühistipkond, miline on tähistab samal ajal oma 25-aastast tegevusjuubelit. Juubel on kokku viidud AK noortepeoga, miline on ju alati olnud kogu Rootsi eesti noorte kohtumispunkti.

Kuid Aastakoosolek on siiski rohkem töökoosolekute aeg. Seekord on AK kavas 4 töökoosolekut, peakoosolek ja informatsioonikoosolek Lend Läände kohta. Esimesel töökoosolekul arutatakse tehtud tööd nii lipkondades kui ka Malevas. Eelmisel aastal AK-1 otsustatud ja kavandatud üritused on kõik läbi viidud ja õnnestusid üldiselt hästi. Rajurite Tallilaager Kotjärvel tõi kokku 43 osavõtjat. Uueaasta vastuvõttuks oli koos 63 isikut, kes kirikumäel osa võitsid

ilutulestikust ja pidutsemisest.

Salgaühitide kursus toimus koos töös Eesti Komitee Noortetöõga ja osavõtjaid oli tervelt 31. Kursuse sisuline raskuspunkt langes eestlalisel teadmiste. Kursuslased näitasid üles suurt huvi, püüdlikkust, hea tuju ja koostöövaimu ja kursust võib lugeda väga õnnestunuks.

Maleva Talgud Metsakodus toimus ka töötajate ja tööõrõnu tähe all, osavõtjate arv oli vähe erinev päevast päeva, kõige rohkem oli talgulis 60 ümber maitsvat talgutoiduga ennast "Metsakodu" süügilauas kosutamas.

1X Leerilaageris õnnistati 27 leeriõpilast õpetajate Artur Kõdara ja Voldemar Takkeli poolt. Leerilapsed said parima hinnangu nii õpetajate kui ka leerilaagri juhtkonna poolt.

Maleva laager "Naerataste Laager" näitas tõelist skautlikku meelt suurepärases laagri meeleoluga, mida halvasid ilmastikuolud ei suutnud kõigutada. Vähest tungsik kaerukaja isegi läbi viimasabina, kuid viimased ilmad olid muudigi laagri juhtkonnale koormaks kõikide muude probleemide lahendamisel. Laagrist osavõtt ei olnud suur, osavõtjaid oli 100 ümber, see andis laagrite teise iseloomu, kui varem peetud Malevalaagritel on olnud.

loomu, kui varem peetud Malevalaagritel on olnud.

Töökoosolekud 2-4 AK-1 on Maleva töö kavandamiseks järgmiseks tegevusaastaks ja ligemale aasta tegevuseks.

Eriti on huvi keskpunktiks skautluses gaidiuses senini maksvas süsteemis rahvuslike ainetel õppimisel ja neil tuleb veel leida uus süsteem, mis rohkem on kohandatud kogu õppesüsteemile skautluses. Ka lipkondade vahelised võistlused on sellel puudutatud ja ka need võistlused tuleb ümber kujundada, arvestades võttes kõiki uusi asjaolusid milles ka juhtide väljaõpe mängib suurt ja tähtsat osa.

Need põhjapanevad muudatused tuleb läbi arutada ja kohendada kõikide soovide kohaselt ja pikapeale meie töös rakendada hakata.

Vihm ei suutnud takistada eesti noorte LENNUPÄEVA

Esimesed lennupäevad eest noortele viidi vaatamata vihmaselle ilmale läbi pühapäeval 3. oktoobril Skädeby lennuväljal. Hoolimata sellest, et kogu hommikupoole valas vihma oli kohale ilmunud üle 30 osavõtja. Arusaadavalt kahjustas vihm tugevalt lennupäeva, kuna varemalt reede ja laupäeva jooksul oli registreerinud ennast lennukis sportlennukitel ligi 50 noort ja kogemuste kohaselt oleks kindlasti kohale ilmunud palju enam noori kui oli registreerinud. Enamus kohalolevaid ütlesid lennuväljale tulles, et nad olid tulnud "igaks juhuks", kuna olid olnud arvamisel, et ega teisi ei tule vihma tõttu. Kuid õnneks oli neid "igaks juhaks tulijaid" siiski üle 30.

Lennukeid takistas alul kohale tulemast Bromma lennuvälja stardikeelid rajulima tõttu.

Lennupäevad avas noortetöö insiniktor Riis Norvell, üteldes et teeme oma parima vaatamata ilmastikule.

Alul vaadeldi huvitavaid kitsasfilme eri lennukitüüpidest, langevarjurite väljaõppest jne.

Vahepeal jäi sadu väiksemaks ja kohale tuli ka esimene spordilennuk hr. Graueni juhtimisel. Samaaegselt tulid kohale ka raadioteel juhivate mudellennukite omanikud, keda oli kohale toonud mudellennukite grossistfirma omanik hr. Beckman. Nüüd võisid noored tulla välja majast kuna ka vihm oli vähenenud. Ja lähema paari tunni jooksul arenes vilgas tegevus lennuväljal.

Üks vanemaj tüüpi suur raadioteel juhivat mudellennuk oli "ajalooline" kuna see teostas paarikümne aastat tagasi lennu Prantsusmaalt üle kanali Inglismaale.

Ja vaatamata vanadusele sooritas ta paar lendu noorte peade kohal. Moodsamad lennukitüübid lendavad aga palju kiiremini ja see oli tõesti hämmastama panev, kuidas selline lennuk siiski teha igasuguseid kunstlennu vigureid. Seda juhtis raadioteel rootsi kuaaegne meister sellel alal.

Poisid said mitmeid juhtnööre kuidas selleleid lennukite ehitada ja tuli välja, et see polegi nii kallis töö. Hr. Beckman lubas ka kaasaadada instruktorina asutavates noorte mudellennuk-klubis Stockholm. Kooli selle asutamiseks tuleb vist siiski oodata, kuni saab vastavastavalt mudelid ehituseks. Arvatavasti toimub see jõuludeks.

Samaaegselt oli noortel võimalus teha lähemaid lende endise eesti sõjaväe lenduri hr. Graueni poolt juhivate lennukil. Siis saabus veel kohale teinegi spordilennuk Bromma lennuväljalt ja nüüd

sai sooritada lende kahel lennukil.

Vahetevahel tuli aga lennukid katkestada lühemaks ajaks, kuna tuli uusi vihmahooge ja nähtavus oli siis minimaalne. Vihmakõõgude vahel tehti aga uusi lendusid ja sel teel sai õhus viibida 31 osavõtjat, ülejäänud aga ei soovinud seekord õhku tõusta.

Kokkuvõttes leidsid noored, et üritus oli väga huvitav ja sooviti seda korralda juba tuleval nädalal, kuid arusaadavalt pole seda võimalik korralda nii pea ja tuleb uue lennupäeva oodata kuni kevadeni, kuna siis on ilmad soodsamad. Kevadeni on kavas ka Arlanda külastamine ja suurte lennukite tutvumine. Igatahes huvi noorte hulgas oli suur ja loomade et peatselt saab startida eesti noorte mudellennuk-klubidega. Kavatsuses on korraldada ka kevadel ka lennupäev eesti noortele Lääne-Rootsis.

● Demokraatide partei senaator Oklahoma osariigist Fred R. Harris teatas, et ta taotleb valimised partei kandidaadiks 1972 a. presidendivalimistel. Varem oli enda kandidaadiaspirandiks kuulutanud Juba senaator George McGovern Lõuna-Dakotas.

● Senati tööküsimistest komiteel on valmis kava töötajate miinimaalpalga tõstmiseks doll. 2.25 praeguse doll. 1.60 asemel tunnis. Seaduse vastuvõtmisest lugedes palk tõuseks 2 dollarile 60 päeva järele ja 2 doll. 60 cendile tunnis aasta pärast.

Aastakoosoleku kava

Göteborgis 7. novembril KFUM majas, Parkatan 11, toimuva Maleva aastakoosoleku töö on jaotatud järgmiselt:

Laupäev, 6.11.1971

8.00—9.45 Kogunemine, hommikuine, registreerimine
10.00—10.45 Pidulik avakoosolek
11.00—11.45 I töökoosolek Tegevustulevaste

12.00—12.45 II töökoosolek Rahvuslike katsekavade raamkava
12.45—14.00 Lõuna
14.00—15.30 Tööalade erikoosolekud
16.00—17.00 III töökoosolek Võistlused Malevas
19.00 AK-pidu

Pühapäev, 7.11.1971

8.00—9.00 Gaidrite Kogu koosolek
9.00—10.45 Skautmastrate Kogu koosolek
9.15—10.45 Eesti Gaidide Maleva Rootsis peakoosolek
11.00—11.45 Töökoosolek (Tegevuskava arutamine)
12.00—14.00 Eesti Skautlike Noorte Maleva Rootsis Peakoosolek
14.00—15.00 Lõuna
15.00—15.45 Lend Läände III ja ja Maailmalager 1972
16.00—16.45 Maleva juhatus nõupidamine lipkonna juhtide või nende asendajatega
16.00 Pizarate õhtu
17.00—17.45 Maleva juhatus juhatus koosolek

MIS ON TÖÖKAVAS?

Maleva juhatus esitab Aastakoosolekul järgmise tegevuskava 1972 aastaks:

Maleva nõupäevad mais, talgud Metsakodus mais, assistentide kursus Lihavõtte pühadel, piirkonnakoosolekud eestlalaagris esindusüksuse liikmelle eeltreeningus mais ja juunis, Lend Läände Kanadasse ja maailmalager seal 16. — 23. juulini.

Tööalade tegevuskava ettepanekud:

Rajurid: rajurite juhtide kursus lihavõtte ajal Metsakodus, jatkata omavahelise lehe väljaandmist, korraldada võistlus skautide välivõistluse eeskujul, korraldada talvipäeva ja spordipäeva, korraldada võistlus ettepanekuks, mida Kanada Maailmalagrisse kingituseks kaasa võtta.

Gaidid-skautid: kirivõistlus algaks juba 1. oktoobril 1972 ja kestaks 1. märts — 72 5-võistlus 15. jaan. Nõupäevadeni, individuaalne lastevõistlus õhupüssist, valikvõistlus Kanadasse minejale.

Hellakesed-hundud: Parima parvi-ku võistlus.

Kulse AK-le

Eesti Skautlike Noortemaleva Rootsis juhatus kutsub kõiki maleva liikmeid oma võitma maleva peakoosolekust Göteborgis, KFUM majas, Parkatan 11 pühapäeva, 7. novembril, algusega kell 12.

Koosoleku päevakord on järgmine:

1. Avamine ja koosoleku juhataja valimine. 2. Sekretäride, hääletajate ja protokolli kinnitajate valimine. 3. Hääleõiguslike nimikirja kinnitamine. 4. Päävokorra muutmine või j. kinnitamine. 5. Tegevusaruanne. 6. Majandusaruanne. 7. Revisiooni komisjoni aruanne. 8. Aruannete kinnitamine. 9. Juhatus vastustusest vastamistele. 10. Põhikirja muutmise ettepanek. 11. Ettepanekud ja resolutsioonid. 12. Tegevuskava, liikme- maks ja eelarve. 13. Valimised. 14. Kohal algatatud küsimused. 15. Lõpetamine.

RAADIO SAATED eestlasile

AMEERIKKA HÄALE eesti saatet antakse aja päev kl. 16—16.30 ja 17.30—18 Rootsi aja järele laupäevade 13 m (21.740 kilohertsi), 19 m (15.235 ja 15.270 kh), 25 m (11.969 kh) ja 31 m (9.660 kh).

Lisaks kõigis saatetes antavale päevauudistele ja kommentaaridele päevaküsimuste kohta on eriteemad käsitled eestikeelseid saatets järgmise rõhuasutusega: Pühapäeviti esimeses saates usu- lisi meditatsioone, kumbagis saates tänapäeva noore põlvkonna küsimusi, esmaspäeviti Amerikka õstusliku, teisipäeviti välis- eesti kironikaat, kolmapäeviti reportaažne — hõlmates kultuurikroonikaat, neljapäeviti teaduse ja tehnika valutsi, reedeti majanduse ja inimeste eluajäre küsimusi ja laupäeviti ülevalade nädala sündmusist ja kultuurikroonikaat, hõlmates väliseestlast.

EESTI VABADUSE HÄALE saatet Madridi raadio kaudu toimuvad aja päev ja kuulavad Rootsi aja järgi kl. 19 lühilainel 32 m. Saadet korraldab järgmisel päeval kl. 8 lühilainel 30,7 m ja teist korda kl. 13.30 lühilainel 30,7 m.

USULISED SAATED Trans World Radio kaudu igal pühapäeval, teisipäeval ja reedel kl. 18.30—18.45 lühilainel 25 m.

METSAKODU UUDISMAA
POSTIARVE 694771 FALKÖPING
VABAÕHUPIIRKOND EESTI SKAUTLIKE NOORTE

NIXON pakib kohvreid oma reisiks PEKINGI Välisameti ettevalmistusi

WASHINGTON (VE) — Ehkki sellest ametlikult palju ei räägita, käivad Valges Majas juba mõnda aega intensiivsed ettevalmistused presidenti Nixonit ametlikuks külaskäiguks Pekingisse. Kui president järgneb talvale, võtab ta kaasa ühe või kaks sinisekaanelist lahtist lehtedega märknõuku, mis sisaldavad Hiina juhtidega läbirääkimistel tarvis vajalikke materjale. Nendes on presidendil päevakava minutitilise täpsusega, ettepanekud mis president kavatses esitada ja nende võimalikud vasturõõmused. Samuti on kaasas Hiina tähtsamate tegelaste fotod ning nende lühikesed elulookirjeldused. Unustatud ei ole presidendil kõnedeid ja isegi lühikesed laulukõnede tekstid on juba ette täpselt kirja pandud. Kui president peaks otsustama oma reisil külastada ka mingit teist riiki, koostatakse selle kohta erimärkimik.

Presidendi lennuk võtab arvatavasti kaasa ka mitu kohvritäit dokumente, millest mõned ajaloosile tähtsusega ja teised sisaldavad informatsiooni kõigi võimalike küsimuste kohta, mida president võib külaskäigul puudutada. Kõigi ettevalmistuste peakoormus lasub välisministeeriumil ja seda muudab veelgi raskemaks asjaolu, et USA-l puudub Hiina ametlik diplomaatiline esindus.

Selle asemel tuginevad suurel määral USA konsulaadile Hong Kongis, mis täidab tähtsa kuulamispostiga ülesannet.

Konsulaadi ametkond töötab põhjalikult läbi Hiinas ilmuvad ajalehed, kuulab sealseid raadiosaateid ja küsitleb põgenikke. Sealt saadud andmetekstide lisatakse CIA poolt kogutud informatsiooni ja samuti konsulteeritakse Ida-Aasia eksperte USA ülikoolide õppejõudude peres.

Normaalselt eelnevad presidendil ametlikule külaskäigule diplomaatilised läbirääkimised madalamal nivoole, kus määratakse kindlaks päevakord, ning isegi ühise kommunikatsiooni ajakava, mis avaldatakse üldjooneline kavand, mis avaldatakse pärast läbirääkimiste lõppu. Kuna aga siin diplomaatilised sidemed puuduvad, tuleb tugineda Henry Kissingeri ja Tshou En-lai eelläbirääkimistele, mis kestsid kakskümmend tundi. Presidendi reisi peamiseks eesmärgiks on tunnustuse andmine Puna-Hiinale, kuhu kuulub üks neljandik maailma rahvastikust ja kes nüüd on lõpetanud eraldumise ülejäänud maailmast. Seega võib Nixonit külaskäik rajada ühenduse Washingtoni ja Pekingi vahel, sõimida mingisuguseid vastastikkuseid kultuurisidemetest, kergendada kaubandussidemeid kitsendusi ja avada Hiina piirid selekteeritud USA turistidele ning ajakirjanikele. See oleks aga tõenäoliselt ka kõik, ilma et tekiks mingit olulist muudatust Hiina ja USA suhetes. Senikaua kui USA peab kindlalt Taivani kaitsemise kokkuleppest, ei ole mingit väljapaadest tüülikult diplomaatilise vahetõrja sisseaetmiseks Pekingi ja Washingtoni vahel.

Kuidas saaks sellisel juhul Nixonit külaskäik kaasa aidata USA Kaug-Ida poliitika laenuks lastus?

Sellele küsimusele saab vastata ainult seoses väga delikaatse jõudude tasakaaluga, mis hakkab kujundama Kaug-Ida poliitikat.

Sellesse tasakaalu ei ole segatud mitte üksnes globaalsed jõud nagu näiteks USA ja N. Liit, vaid ka selle piirkonna kõige mõjuvõimsamad riigid — Hiina ja Jaapan. Kuna Nixonil reisi on esmajoonelise sümbolise tähtsuse, võib see sümboliseerida erinevaid kohtades erinevaid asju ja see, mis president ütleb Pekingis võib olla väikesel määral tähtsusega kui see kuuldas ta oma reisi eesmärgi põhjendades Tokios.

Pekingi režiim tahab ilmselt esmajoonelise teada, kuidas USA defineerib oma kavatsesid rolli Kaug-Idas, sest nüüd on kindlasti ka hiinlastele selge, et USA ei kavatse oma mõju sellel piirkonnast eemaldada. Seda Pekingis tegelikult ei soovitagi. Tõsi küll — Hiina soovib, et USA eemalduks Vietnamist ja Koreast, kuna Hiina peab neid oma puhverriikideks ja samuti Taiwanist, mida Peking võtab kui Hiina mandariini osa.

Mujal Aasias on aga USA kohalolek Hiinale meelepärane, kuna see pidurdaks N. Liidu ja Jaapani ekspansiooni.

Punane Hiina otsib kontakte läände. Kas see tähendab suuremat kaubandust ja kultuurisidemeid, "hiina müüri" avamist? Pildil keisriteegne Hiina müür, mis tõi kaasa kõrge kultuuri mandumise.

Selles olukorras peaks presidendil selgitus Pekingi võimeuste rõhutamata mitut punkti. USA jätkab väljatõmbumist Vietnamist, kuid ei taha samas sugugi näha, et Hiina avardaks oma mõju mujale Kagu-Aasias. USA peab kinni oma kokkulepetest Taivani ja Lõuna-Koreaga, kuid ei tee omalt poolt mingisuguseid takistusi võimalikele kokkulepetele Taipei ja Pekingi ning Seouli ja Pjongjangi vahel. Samuti on tarvis Hiinale selgeks teha, et hoolimata Nixonit doktriini mõningatest seagetest punktidest kavatseb USA jääd ka edaspidi suurvõimuks Väike-Ameerika ruumis. Samuti on USA huvides see, et Jaapan ei relvastuks uuesti ja mis veelgi tähtsam — ei soetaks omale tuumarelvu. Selleks võtab USA ka edaspidi oma ülesandeks Jaapani riigikaitse korraldamise USA-Jaapani ühise julgeolekulepingu alusel.

Väga oluliseks faktoriks on siin Hiina ja Jaapani vaheline võitlus domineeriva rolli omandamiseks Aasias.

"The New York Times'i" toimetaja James Restonil olid teatavasti mõni aeg tagasi Pekingis läbirääkimised Tshou En-lai, milledest selgus, et Hiina kardab tõsiselt uut agressiooni Jaapani poolt, kes oma ajal okupeeris Hiina mandrit. Seetõttu pooldatakse USA püsivat rolli Aasias ja garantiid, et Jaapan ei suunaks oma praegust lohtut tõeostu suuna potentsiaalil relvadele, tankidele ja aatompommidel.

Teisest küljest kardab Hiina N. Liitu ja loodab saada kinnitust, et USA ei asu kunagi koostööse N. Liiduga Hiina vastu Samas kardab aga Moskva Peking-Washingtoni koostöötegelge ja ehkki N. Liidu tasakaalust välja nihutamine oleks soodus asja, dekaik, peab USA siin ka venelasi rahustama. Rahustada tuleb külaskäiguga seoses ka väikesemaid Aasia riike, esmajooneliseks aga Taiwanit, kus arusaadavalt valitsevad ärevad meeleolud.

Jaapan on kahtlenud kõige õrnamaks kohaks USA presidendil lähenemisel Hiinale.

Jaapanil on praegu kõige suurem militaarne potentsiaal Aasias ja produktioon kaks ja pool korda suurem Hiina omast (hoolimata sellest, et Hiina rahvaarv on kaheksa korda suurem). Kindlasti on just Jaapan peamiseks jõuks, mis määrab stabiilsuse Kaug-Idas. Selle piirkonna rahvad tunnevad juba praegu selgesti omal nahal Jaapani majanduslikku jõudu ja miski ei häiriks Aasia riikide suhtelist rahulikkust suuremal määral kui Jaapani ülestiirelvastumine.

USA ja Jaapani vahekorrad on muutunud viimasel aja teravamaks seoses eriti Tokio ühekülgsel ja hoolimatu majandus- ja finantspoliitikaga. President Nixonit poolt rakendatud majanduslikud kitsendused võivad omakorda viia Jaapani sellesse neurootilisesse olukorda, mis ajaloos on alati eelnenud selle maa drastilistele suunamuutustele.

Igal juhul valitsevad Jaapanis tugevad meeleolud, mis pooldavad taasrelvastumist.

Loomulikult ei ole tõestuslikult hästi arenenud Jaapanil mingit majanduslikku ohtu karta mahajäänud Hiina poolt, kuid teine olukord valitseb militaarsel alal. Jaapan ei jälgi arusaadavalt just muretu pilguga kuidas Hiina innukalt relvastub. Kahlustusi jaapanlastes aitab suurendada ka USA ja Taivani vahekorrad. Kas presidendil külaskäik Pekingisse tähendab julgeolekulepingu tühistamist Tshiang Kai-sheki? Kui USA murrab oma lubadust kaitsta Taivani, kas ei või siis Jaapan olla järgmine nimestikus? Seetõttu leiavad välispoliitilised vaatlejad, et USA esmaliseks ülesandeks peaks olema Jaapani kartuste leevendamine ja kinnitamine, et selle maa julgeolekut kaitseb ka edaspidi USA tuumarelvade "vihmavarj". See kõik teeb äärmiselt tarvilikuks, et president Nixonit reisiplaanis oleks ka vahepeatus Tokios.

BAAMATURIIDUL

A. MÄGI UUED ISANDAD

Eelmisel kuul läks lugeja kätte Eesti Kirjanike Kooperatiivi kirjastusel ilmunud romaan "Uued isandad", mille autoriks on Arvo Mägi. See on jätk ta varasemale teosele "Risti riik", mis ilmus eelmisel aastal ja käsitles meie maarahva liikmete saatust Vanal-Liivimaal Karvikute perekonnakroonika vormis. Uutes isandates" jätkub selle perekonna saatust aastatel 1568-1711. Selle raske ning sündmusterikka ajajärgu kestel oli meie rahvas sunnitud taluma aastakümneid kestnud sõda, laastamist, nälga ja katku oma kodumaal pinnal — kõike võõrriikide, võõraste isandade huvides. Vaheldusrikastes episoodides annab autor detailseid ning

meeldejäetavaid pilte sellest mineviku Eestist.

A. WARMA DIPLOMAADI KROONIKA

Neil päevil ilmus Lundis Eesti Kirjanike Kooperatiivi kirjastusel posthoomselt meie diplomaadi ning poliitiku Aleksander Warma sulestama teos, mis kannab lihtsat pealkirja "Diplomaadi päevik". Teose aapalekirjaks on selgitav: "Ülestähendus ja dokumente aastatest 1933-44". Need on teatavasti aastad, mil otsustati Eesti Vabariigi saatust. Nende sündmuste käik, varjud ja vastukajad ongi koondatud sellesse päevikü täpsusega mälestustesse. Peale selle sisaldab see rohkesti olulisi dokumente nendest aastatest, nagu N. Liidu baaside pealesurumine ja läbiviimine, baltisakelaste ümberasumine, vabatahtlikud Soome sõjas jne.

A. Warma teos on tõhusamaid meenutusteid, mis meil meie poliitilise olukorra ja diplomaatilise võitluse kohta on üldiselt ilmunud. Igauks, kes Eesti saatust vastu huvi tunneb, leiab seal palju uusi andmeid ja kokkuvõtlikku ülevaate.

Kohalik, elu

STOCKHOLM

Lastenla soa...

Lastenla soare pühapäeval, 17. okt., kell 15 Ooperikeldri Rotundas, sissekäik Ooperikeldri pesisisekäik. Piletid eelmüügil Eesti Päevalehes, Lastetasias ja pr. Arendi käes — tel. 80 18 13 ja tund seaga varem kohapeal Soareel esinevad tenor Naam Pöld, näitlejatar Ann-Mari Horm, viiulikunstnik Alfred Pisuks, pianist Toomas Tuulise, näitlejatar Agnes Lepp-Kaasik, Kassari rahvatantsijad. Klaveril kaastab Harri Kiisk.

● Praost Jaak Taul viibis Briti Luterliku Nõukogu esimehena Shevrisis, kus ta pidas Luterliku Maailmaliiduse esindajatega nõu kirikutöö üle Inglismaal. Dr. Taul oli ol abikanna, kellega koos nad külastasid tiitrit Tiinat, kes on õpetajaks Montreaux rahvusvahelises koolis.

Kas teie lapsed ja lapselapsed loevad

EESTI PÄEVA- LEHTE?

Selle kaudu seotakse nad eestlusega ja Eesti probleemidega. Paljud vanemad peavad oluliseks tellida lehte ka oma lastele kingitusena, et nad harjuksid eesti oma lehte lugema.

SOOVITAGE EESTI PÄEVALEHTE NENDELE, KES VEEL EI OLE TELLIJAD

EPL saadab meeldi proovinumbreid.

Endel Kõksi reisikiri:

Hebroni pottsepp ja kindral Abner

HEBRON (EPL) — Turu ühel serval olen moodsamat ehitust ja sellel pool, mis selgitab et on tegemist Israeli, uusseaduse baariga ja kuna uueks selle olevat õhujahutusega varustatud, astun sinna sisse. Pool ruumist on suveniiride müümiseks ja pool on kahe ning asjalik serveeritud õhujahutust küll ei ole, a laetud on niisugune suur propeller, millel veel vanades filmides mõnikord näeb.

Enneandja on väike ja reibas tütar, kes ütleb enese olevat uus-aegne Tel Avivi ligidalt ja soovib mulle sõbrakselidelt proovida Hanna meidist toitu. See osutub pakkuks, mis tuuakse talidul ja mida tuleb süüa sinna leiba sisse kastet. Maitselt on kergelt hõõksu ja omamoodi uudne.

Kohvi juues vaatlen silmsüde suvenit — öieti on need samsüde suvenit Tel Avivis ja osutavad Turismiteooriumi süstemaatilisele tegevusele, kuigi Hebron asub kõrval teest turistide teedest.

Sellen uuesti peasegu inimitühjal teen — on juba siia — ja mõlen, et ühanded mehed on sseade aastate kestel siin kuumas õhus istunud ja kive parajaks ehituslokkideks rahnud. Kivi on siin loomulik ehitusmaterjal ja inimkeha on seda tõdelnud ja müürides üles ladunud. Rahutuks teeb see tunnetus, et aeg ja ajalugu on siin nii siinamähtavalt, otse pealesuruvalt ligidalt.

Osides pääsu sellest ruusuvast tundest, leian ühel majanurgal suure sinise siidi, millelt leian ka ingliskeelse teksti: "Hebron Pottery Factory". Vabrikus üks on madal ja ma jään selle kõrvale seisma ning vaatlen ukse kõrvale laudadele kuivama pandud saviesemeid.

Keegi hüüab mind ja kutsub sisse astuma — teenigi seda ja näen, et väike koosneb ühest ainast ruumist, kuhu valgus langeb vahelduvalt: alustat ja uksest, seinte ääres on riideid vaaside, kruuside, kausside ja urnidega, vastu ust on vabrikus pöörandas auk, kus on treipink ja kus istub mees, kes ilmselt on vabriku direktor ja sinna "töö" samaaeg-

Osavate sõrmedega vormib ta hele-dast savist väikesi vaasi moodi nõusid. Ta on iseteadev ja ukhe oma oskusele ja näitab meeleldi, kuidas ta ühte või teist eset teeb ja minu-tiga on ta väledate kätte vahel val-minud õilamp nagu neid siin maal on kasutatud tuhandeid aastad.

Sisenevad kaks vanemat araablast, kes ilmselt on araablaste-pottsepa sõbrad ja istuvad pingile ning vaik-selt jälgivad meie jutujamist. Vaat-len riituleid palkneid esemeid ja küsin nende hindasid. Ühest kastist leian pisut loperusi ja ebaühtlasi sinise varjundiga klaasiesemeid. Ei, need ei ole tema tehtud, neid toob tema vend, kel on klaasivabrik, vast-ta ta minu küsimusele.

Edasi selgub, et neil on Jerusalema-s äri, kus nad oma produktiooni müüvad ja ma kujutan ette, et see on kusagil vanalinnas kitsas tänavas ja niisugune nagu need ärid on ba-sarides. Mees tõuseb treipingi ta-gant, pereb käed savist ja kutsub mind oma ladu vaatama. Läheme lä-bi kitsaste käikude ja õuede kuhugi katusealusele korrale ja seal on paar ruumi täis igasuguseid riideid, kaas-melisedulaid, kasukaid, korv- ja puu-esemeid, savi- ja klaasnõusid.

Saan aru et see on mehe varan-dus, mida siin näen ja kiidan seda kõike väga ilusaks ja väärtuslikuks. Küsin ühe lambanahkse kasuka hin-da — see on ainult 80 naela. Tagasi vabrikus, valin mõned esemed, mida saan koosa võtta ja siis saan min-a ja kannatlikult istuvad sõbrad tassi teed.

See on väga hea ja magus pipar-münditee, tass on aga poraku täp-selt sõrmkübara suurune ja ma pal-un veel teed tassida. Lõpuks kaup-len ka teadasti ühe naela eest oma-ta "Okey" ja me lahkume ükstei-sest heas meeleolus.

Sean astuda paar sammu, kui mind peatab mungamoodi riideis lühike ja paks mees, kelle rahvus ma ei oska mõistatada. Ta juhtab mind sisse ki-viviravast. Jõuan sellel asuval sil-dist lugeda manitsust osutada paiga-le vajaliku pieteetust Mees talu-tab mu üle väikese sisseõue ja ühe

ukse juures viitab kitsale kivitrep-i-le, andes märku, et ma mingu alla.

Õhk on järe ja trepp kulunud, ma olen valmis üllatusiks. Aga alla jõu-des näen ainult tühja keldiruumi. Pärast tühi see siiski ei ole — ühe seina ääres on müürikõrgendus ja sellel veel teine kõrgendus, nagu kaks liiga suurt trepiastet. Kõrgema astmel on punakas, brodeeritud ja ajast märgitud vaip, alumise astme serval põlevad mõned küünlad pak-sul küünlarasvakorral.

Ma seisan ja ei oska öieti midagi arvata, kuni märkan, et munk on tulnud mulle järele. Ta ulatab väi-kese küünla, mille süütan ja panen teiste põlevate küünalde kõrvale. Sei-san minuti kombekohaselt ja lähen üles tagasi, annan mungale kaks naela ja lahkun sellest kõigest mi-dagi mõistmata.

Mungalt seletust küsides ei sõna-da, kuna on plinik paljastada oma teadmatus. Ootan kuni kohtan araa-bia poissi, kes teab rääkida, et ku-nagi elas kuulus kuningas Saul — ta hääldab seda Söul — kel oli väga kuulus kindral Abner ja see kindral Abner olevatki maetud seal keldris.

Ma ei tea ikkagi midagi kindral Abnerist, kuid otsustan tema adop-teerida oma kaitsepühakuks, sest igal inimesel peab keegi olema, kes val-vab tema käekäigu järele ja minul pole siiani mitte kedagi olnud.

TEISED LEHED

MUUTUNUD EESMÄRK?

Vaba Eesti Sõna New Yorgis tule-tab meelde, et USA kongress käes-oleva aasta septembrikuus kusutas Julgeoleku Seadusest sätte, mis oli järgmine:

"Maailmas esineb kommunistlik liikumine, mis oma püüdlust, aren-gult ja praeguselt teguviisilt on ülemaailmne revolutsiooniline lii-kumine, mille eesmärgiks on reet-mise, pettuse, teiste gruppidesse (valitsuse või teiste) infiltrere-mise, spionaaži, sabotaaži, terro-rismi ja iga teise tarvilikuks osu-tuva abinõu kaudu maailma kõigis naades sisse seada kommunistlik totalitarne diktatuur ülemaailm-se kommunistliku organisatsiooni abil."

Radikaalsed kongressi liikmed, kes seaduse muutmist nõudsid, seletasid, et enam ei eksisteeri kommunistlik-ku konspiratsiooni, mis ohustaks USA-d. Vaba Eesti Sõna lisab:

"Kongressi roosade pillidega lii-kmed olid silmade eest mõõda liik-nud tõsiasja, et Mehiko valitsus käesoleva aasta märtskuus ajas maalt välja 5 N. Vene diplomaati, kes olid osa võtnud Mehiko valitsu-se vastasseis vandenõust."

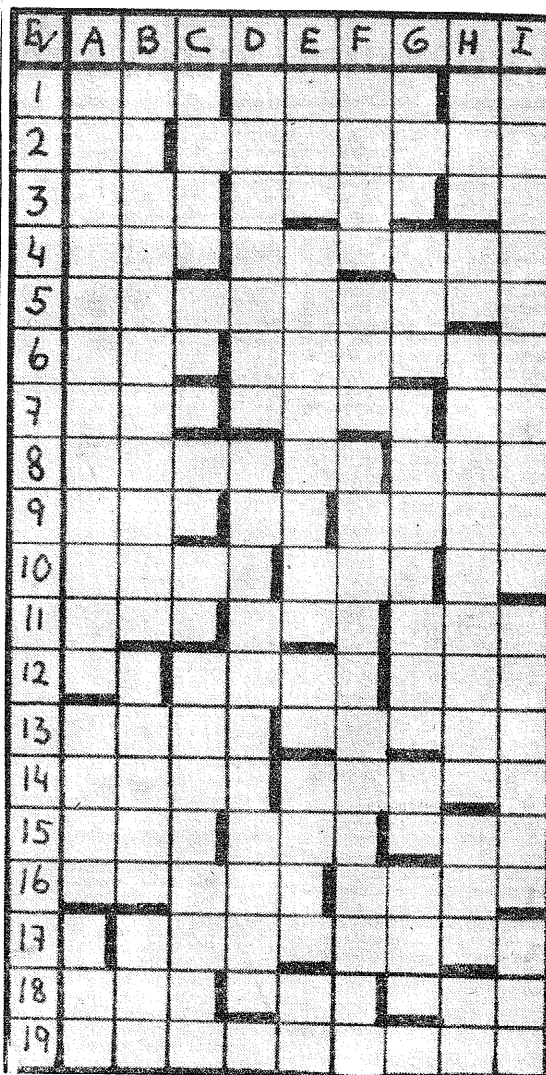
Nüüd tõendab Inglismaal paljasta-tud grandioosne N. Vene spionaaži-võrk, et USA Kongressi poolt 1950. a. seadusesse kirjutatud iseloomustus rahvusvahelise kommunistliku kon-spiratsiooni eesmärkide ja meetodite kohta läheb ka tänapäeval sünasoon-lt täppi, ja et selle kirjutetliku kon-spiratsiooni pesa ja peastaap on Moskvas.

N. Vene spionaaži residents-agen-tuurideks USA-s on praegu suursaat-kond Washingtonis ja UNO esindus New Yorgis, Kolmanda luureagen-tuuri loomisiks N. Liidu konsulaadi tuul San Francisco otsitakse praegu ruume."

● Rootsis oli küllaskäigul USA-s Floridas elunev Leida Talis, kü-lastades endist koolikaaslast Tal-linna Õpetajate Seminarist. Stock-holmis peatus ta kooli end. ins-pektooris Mea Krismi pool, kelle-ga koos ta reisib edasi Hispaania-asse.

● Stockholmis saabus küllaskäigule Kalifornias Salinas elunev päihho-log dr. Eduard Simson, kes tõi-tab Montereys kliinilise peaspühho-loogia.

EPL ristsõna nr. 33

Paremale: 1-A küsimus 1-D kõrge mõte (om. käänne) 1-H jaatus Itaalias 2-A laiskelajas 2-C truuus, ausus 3-A vaas (rootsi k.) 3-D kauge (kreeka k.) 3-H diftong 4-A ameeriklase nimetus välismaal 4-D väike kerk koer 5-A teiste teadmatus, sa-laja 6-A USA lennulin 6-D vanaks jäänud, moest väljas 7-A teadele agentuur 7-D Shakespearu kuju 7-H kõrge aade 8-A kiterist 8-E noot 8-G araabia mehe nimi (=1) 9-A sugulane 9-D valurkarje 9-F ehitus 10-A jõgi Saksamaa ida-piiril 10-E pödravassikas (rootsi k.) 10-H anno domine 11-A pagari-toode 11-D ebakind-l (rootsi k.) 11-G 17v. itsutus 12-A tuntud Soome kirjaniku nimetähed (Seltse venda) 12-C kõrgaandlik Ing-lismaal 12-G omapäev 13-A varrukata tülitte 13-E linn Belgias 14-A õhu- (kreeka k.) 14-E tõend 15-A ki-no Tallinnas 15-D sama, mis 11-G paremale 15-G REE juhatuse liige 16-A rahahüük Ladin-Ameerikas 16-F kiitsi 17-A 50 17-E USA osariik 18-A Jaapani poliitik, mõrvati 1909 18-D Linn Vene-Eesti piiri lähedal 18-G müüd (saksa k.) 19-A salasepit-sused.

Alla: A-1 koht Tartumaa B-1 kuul-tu tühi maja juurde C-1 hunt D-1 eeterlik E-1 õnnetuiste jumalanna kreeka mütolooiaist F-1 puuder G-1 margariin Rootsis H-1 näo osa I-1 teatud põllutööriist E-4 maailmajagu G-4 kuiv ja kõrge mullakihiga maa, H-4 teadeteagentuur Rootsis C-5 noot F-5 türgi tiitel H-6 huumoririkas väl-jend C-7 Itaalia autodol esinev täht,

maa registreerimise märk G-7 keem. element C-8 luteetsium D-8 Teuvo Pakkala rahvaluik F-8 väljäreändamine C-10 negatsioon I-11 kuulus prantsuse filosoof ja kirjanik B-21 viit C-12 hobuse tõug E-12 kadakas rootsi k. 13-A kaabu E-14 üks kol-mest musketierist G-14 muna (saksa keeles) H-15 Isari liisajagi Baieris G-16 tema (rootsi k.) A-17 näitlejatar Ullmanni eesnimi B-17 peen liiv ja puhastusaine (firma nimi) I-17 kink E-18 neoon H-18 kaksikvokaal.

Lahendus 32:

Paremale: 1-A ml 1-C siiplema 2-A eeta 2-E Ilmar 3-A Inglismaa 4-A liian 4-F vald 5-A AN 5-C le 5-E le 5-G aps 6-A imala 6-F apis 7-A aed 7-D SD 7-F ir 7-H re 8-A äm-mearast 9-A äi 9-C askeesi 20-A saas 10-E SS 10-G vpk 11-A eest-poolt 12-A selu 12-E Euret 13-A tea-12-D udu 13-G snö 14-A Amari 14-F GT 14-H kr 15-A naeri 15-F avan 16-A AEG 16-D etsima 17-A vene 17-E oi 17-G as 18-A al 18-C oer 18-F laar 19-A Lehtmettsa.

Alla: A-1 Meil aia äärne tänaval B-1 Lenin C-1 ST D-1 jala (i=j) E-1 pinaid F-1 II G-1 em H-1 maal I-1 arad C-3 galad F-3 Svea G-3 maa D-5 Elsass H-5 pinn I-5 SS B-6 me G-6 praevorst F-7 imes I-7 edikt E-8 mi C-8 M E-8 ekspeditor C-9 aastaga H-9 splen B-10 A B-11 e D-11 tuur F-11 oyuga (y=i) I-12 lõrn B-13 EM H-14 kama B-15 A D-15 REE G-15 via B-16 eele F-16 sile I-16 Asta C-17 noh? D-18 et G-18 at H-18 AS.

Hebroni pottsepp

Eesti Päevalehe
TELLIMISPOSTGIRO
number on 156770-0
(Eesti Päevaleht Förlags AB
Box 667, 101 29 Stockholm)

Lugupeetud tellijaid palutakse mitte kasutada enam varasemat Eesti Posti tellimispostgirot ega vanu sissemaksukaarte sellele postgirole, kuna Eesti Päe-

valeht on kogu tellimisasjaaja-mise üle võtnud. Tellijatele tule-vad endiselt sissemaksukaardid, nüüd aga juba uuele postgirole.

Hooaja teine näidend: ARVI MOORI "VANA KELL" ÜLIMALT AKTUAALNE TÜKK

Stockholmis hakkab lavaküpsuks saama Arvi Moori debüütnäidend "Vana Kell" Pinna Stuudio neljanda eesti algupärast kolme aasta võksul. Lavastajaks on Signe Pinna ja esietendus toimub Södra Teatris laupäeval 13. novembril, kordusetendusega järgmisel päeval. Küsimusele, kas näitejuht polegi chauskik, nagu üks "äge" teatrinimec kunagi, vastab küsitle energilise peaputusega: "Mite üks põrgi! Mu emal, Netty Pinna, oli kolmteist õnnenumbr."

Kolmevaastuoline näidend, mille autoreiks on juba Eestis tuntud publitsist ja humoreskide autor Arvi Moori, kes muide kuulub ka Eesti Päevalehe toimetusse vastutava toimetajana, on ülimalt aktuaalne teatriüritus.

Selle intriigi keerleb ühe naise sotsiaalministri nimetamise ümber mingis eksilvalitsuses.

Osalisi on viis, kaks naist, keda kehastavad Signe Pinna ja Siiri Kriisa ning kolm meest — Jussi Romot, Roman Väli ja Aleksander Pihl. See on hea väike koosseis, eriti kui arvestada turneesid. Poliitiline tegelane paguluses, keda mängib Jussi Romo, on omal ajal olnud kellasepp. Vana kell ongi endise elu sümboliks ja tüki viimases vaatuses läheb nimetatud tegelane oma vanasse — ja viistite digesse elu tagasi.

Näidendis kerkib esle ka omaaegne vapside küsimus, mida ventileerib tuntud günekoloog, keda mängib Roman Väli.

Salkutada saab ka näidendis esinev pagulastele "Eksil Posti" peatoimetaja Aleksander Pihl'i kehatuuse. Tükk on ühesnagusa poliitiline satir paguluses esineva pensikuse ja mõningaste väärnähete üle. Rohkem ei taha näitejuht intriigi kohta ennusegu avaldada. "On tore, et jälle tööle astumeis," ütleb ta. "See annab mu päevade jälle sisse."

Minu ansambli tuumik on ikka Jussi Romo, tänavune Eest' te Esinduse kultuuri-ühinguna laureaat, ja Roman Väli, kes töötab dekoratorina Rootsi Kuninglikus Operis. Nende kahe ümber kogun sisu noori jõude siit ja seal.

Juhtub muldugi, et just need õpingute töitu siirduvad mujale või jäävad teatritööst teistel põhjustel eemale. Nii lahkus Stockholmist kahjuks Göteborgi üliõpilane Tiina Klement, kes oli hiljaga noorema tütrosas Külveti näidendis "Sild üle ääre" ja sartsu täis naisreisorite Mägi komöödiast "Kihluse".

"Tegelikult pole aga noorte osas mitte suuri raskusi. Noored on kohe nius kaasa lööma kui neile mingit on pakun. Ka meeste puudust ansambelis ei ole praegu märgata", lisab Signe Pinna.

"Nii näiteks on mul kevadhooajaks juba uus osaline juures. Gümnasiumi õpilane Hillar Loor, kes senini on tegutsenud lavapildil vaustatana ja heliefektide tehnikuna, hakkab nüüd kaasa mängima."

Sinjuures võiks mainida, et Pinna Stuudio talimavalid on võrsunud mitu tugevat talent. Tänavune Els Vaserman-Kaljoti mälestusfondi stipendiat Nils Moritz debüteeris lavastajana "Kihluse" režiiga. Ta saavutas suure menu maitekatel interjööride ja eriti suggestiivse unenõu stseenide: mustad silpideid sinjalil foonil, mida tüki autor Arvo Mägi ette pole näinudki. Teine hea jõud, kes aastas Signe Pinna režiis all Stockholmis Eesti Teatris on Epp Lohk, 21-aastane. Ta tuli Rootsi mõne aasta eest Lõuna-Aafrikast, kus oli mänginud inglise amatööriteatris trupis. Epp Lohk on mänginud Stockholmis küll vähe aega, kuid juba selgelt näha, et ta suudab vampi, hingelises kriisis, õrsemas, onnastohverdavalt armastavat noort abielunaisel, küll loolult, aga kavalalt, inetu maskiga hõlmutut teenjat. Epp Lohk'i mitmekülgset talenti on kasutanud mitmed muu siinseid teatritrupid ja naisrežiid. Hädal kujusid on Pinna Stuudio lavastustes veel annud noored jõud Tiina Valoes, Leena Oun ja Siiri Kriisa, siin juba tuntud ilulugeja, kes elukutselt hambaarst.

"Suur õnn on ka, et uute tükkide käsikirjadest pole senini olnud

puudust. Kui sügisel 1969 sai asutatud Pinna Stuudio, oli minu motoks au sees hoida muisa — Paul Pinna — mälestust teatrinimesena, mängida eranditult eesti algupärasteid, hoolitseda noorte näitlejate järelekasu eest võrsil ja kaasa tõmmata senisest veelgi rohkem publikut. Need sihid on võimaluste piires juba saavutatud ja nende kallal töötame ikka edasi," jätkab Signe Pinna. Publikut on tööpoolest juurde tulnud, eriti mujal Rootsis. Seda näitas meile eelmise hooaja ringreis "Kihlusega".

"Repertuaar on kevadhooajani 1973 juba kindel. Mulle tuli suvel Kanadast ühelt tundmata autorilt huvitav näidend, paiguti kirjutatud riimitud proosas. Kuulen ka, et Ilmar Külvet Toronto töötab oma "Suletud akna" viimistlemise kallal. Arvo Mägil siin on valmimas uus komöödia "Pärاند" (endine tööpealkiri "Kutse tantsule"). Selle tüki režiili võtab enda peale tuleval kevadel Jussi Romo. Ta debüteerib seega lavastajana Rootsis, on aga sellel alal tegutsenud kodumaa. Jah, see meie kõigi tore Jussi vääril töölist imetlust. Vaatamata rasketele põletushaavadele paremal käel varrel tööõnnetuse tagajärjel, ei puudu ta üheltki proovilt.

"Ja alles hiljuti pihiites ta oma igapäevase leivatöö 25. aasta jubelilt töandja poolt korraldatud piduliku banketiga. Nagu teame, töötab Jussi kõõgishelina NK-kaubamajas ja or omal "maitsvat erialal" hinnatud spetsialist. Mulde, kevadel väljaastud kultuuri-ühing Jussile, on teda väga tiivustanud. See oli esimene sügavne näitekunstia ala auhind üldse, sest senini oli meil teater paguluses hindamisel nagu tahaplaanile jäetud".

Lõpuks kuulame veel põnevaid uudist, mis veelkord tõendab, et "veri on paksem kui vesi". Nimelt sai Signe poeg Jüri Jürgenthal sügisel sisse Rootsis tuntud Calle Flygar näitekooli, kust on võrsunud paljud rootsi filmi-ja lavatüli.

Vana ja suurte kogemustega näitekunsti õpetaja tundis omal ajal Paul Pinnat ja oli tütrepojast väga huvitatud. Sisseastumise eksam ol mitemes jaos ja väga pingutav. Poja teatrilpianide üle on ema veidi mures, sest Jüri on värske abielumees ja hakkab kevadel lõpetama Stockholmis ülikooli kunstiajaloo ja pedagoogika alal. Küsimus on, kas tänapäeval saab teatritööst ennast elatada. "Aga eks ta ise pea kogema kui okkaline teatrinimese elutee on, kuigi nii tohutult inspireeriv kui selleks on oi-

Signe Pinna

ge kutsumus. Nii nagu Pinna Stuudio kõigi pessimistide kiuste on läbi loonud, nii loodan ka oma pojale parimat," lõpetab Signe Pinna ruttates proovile.

KARIN

Luther ei saa armu

WORMS — Grupp saksa roomakatoliiklast pöördusid paavst Paul VI poole palvega, et see tühistaks 450 aastat kestnud kirikuvand Martin Lutherit.

Paavst lükkas selle palve, mis esitati aprillis, tagasi. Elitav vastus tuli ühelt paavsti kardinalilt, kes märkis: "Kirikuvande lõpetamine ei oleks ühest küljest praktiliselt võimalik, aga teisest küljest ka sobiv."

Uusi münte

Rootsis tuleb aastavahetusel käibele uus metallraha, Myntverket on asunud valmistama uusi 5-ööriseid, mis on valgemetallist ja märksa vähem kui senine vaskvööörine.

Kuna viiekroonine inflatsioon on muutunud peenrahaks, siis tuleb tulevikus käibele ka uue viiekroonine münt, mis formaadilt on vähem kui praegune kahekröonine. Eesmärgiks on aegapidi vahetada paberraha metallraha välja. Viiekroonine on aga alles ettevalmistamisel ja lõplikult väljatöötamisel. Viieöörine sellevast on aga tootmises.

Göteborgi Eesti Meeskoor valmistub praegu kontserdiks, mis toimub 23. oktoobril Munkedäcki gümnasiumi aulas. Kavas domineerib eesti koorilaul. Solistina esineb sopran Maimu Mardi-Bang Kopenhaagenist. Koori juhatab Eero Tarjus. Kontserdi algus kell 17. Pärast kontserti koosviibimine tantsuga Munkedäcki seltskondlikes ruumides gümnasiumis lähedal. Pildid osa koori harjutustegevuses Wasa-gümnasiumis. (EPL-foto: O. Koyler)

EESTI MEREMEESTE UUS ESINDUSKOGU

Sel aastal Eesti laevadel aselleidnud Eesti Meremeeste Unioni nõukogu valimised on lõppenud ja valimistulemused vastava erikomisjoni poolt kindlaks tehtud. Valitud nõukogu ei ole ainult uniooni organiks, vaid see moodustab sisuliselt ka kõigi nende meremeste esinduskogu, kes töötavad Eesti laevadel Lääne maailmas, kuna tegelikult kõik meremehed Eesti laevadel, nii juht- kui meeskonnaliikmed ja nii eestlased kui muulased kuuluvad Eesti Meremeeste Uniooni liikmeskonda.

Unioni nõukogu koosneb viieteistkümnest valitavast liikmest ja selle üldised ning kurjalikud valimised toimuvad iga nelja aasta tagant. Peale valitavate liikmete kuulub nõukogu koosseisu oma ameti töötü ka uniooni peasekretär.

Nõukoguliikmete kohtadele esitati käesoleva aasta valimisteks kokku 40 kandidaati. Valimiste lõppedes ja hääletulemuste järele selgus, et neist oli hääletenud järjekorras valitud nõukogusse:

Kapten K. Matson, poosman V. Tiik, kokk-stjuard O. Hindpere, donkeyman A. Suurna, mehaanik J. Mets, kapten B. Albo, tüüri-meer A. Sula, mehaanik G. Jerem, mehaanik F. Ahlberg, tüüri-meer J. E. Kelk, vanem-madrus A. Karmaskson, kapten E. J. Lemberg, peastjuard V. Pajo, poosman V.

Ausmees ja poosman H. Maiman.

Valitud liikmetest kuuluvad 8 liiget juhtkonda ja meeskonnaliikmete hulka. Samasugune proportsioon kutseliikide vahel valitses ka senises nõukogus.

Nõukogu liikmete asemikkudeks jäid antud hääle järjekorras kapten J. Calm, tüüri-meer A. Lembra, tüüri-meer V. Jaama, kokk-stjuard W. Tint, motorist I. Meriloo, poosman N. Kastein, radiotelegrafist B. Paljak, kapten K. Blumenfeldt, kapten R. Mühlbach, radiotelegrafist I. Ojaro, vanem-madrus J. Kall, kapten L. Kiive, kapten A. Laik, mehaanik R. Kõiv ja L. Tamm jt.

Valimiskomisjon konstateerib oma protokollis, et valimised on toimunud eeskujulikus korras ja et komisjonil pole ühtegi märkust ette-tuuta.

USA metshobused hävinemise ohus

Põhja-Ameerika preerias ja mägedes ühtasid veel aastal 1930 sajanduhanded metshobused, mustangid. Eriti suuri karju leidis siis Nevada, Montana ja Wyomingi osariikides. Paarkümne aastat hiljem arvustati aga nende üldarvuna veel ainult 15 000. Seega võiks korduda nendega sama saatus kui omal ajal piisonhärjade ja metskalukitega.

Iselärisen pärast Teise maailmasõja ja lõppu algas mustangide massiline hävitamine, sest siis võeti kasutamisele ka uueamad tehnilised abinõud: hobuseid lasti igati liiki relvade-ga, neid aeti taga lennukite ja autodega. Poole sajandi jooksul on hävitatud üle ühe miljoni metshobuse.

Metshobuselihaga tegid üksikud väga tasuvat äri, kuna nõudmine selle odava toidu järele oli eriti suur kana ning mingi- ja teiste karunaliikloomade farmides. Liha liiks ka suurel hulgal koerte toiduks.

Hiljem tõsteti häält mustangide hävitamise vastu. Mõned loomakaitseühingud, samuti ka üksikisikud esitasid protestikirju valitsusele. Kuid loomafarmide omanikud süüdistasid seevast mustange, kes hävitasid väga palju nende loomade toitu.

Tähelepangavaid isikuid, kes kogu "ihu ja hingega" juba üle 20 aasta võitles metshobuse süülimise eest, oli mrs. Velma Johnston Nevada, kutsutud "Metshobuse Anniks". Peamiselt tema võitluse, aga ka samaaegse avaliku arvamise tõttu võt-

tis a. 1957 kongress vastu seaduse, mis keelas mustangide tapmise ja püüdmise nii lennukite kui muude mootorsõidukite abil. Samuti loodi kolmes kohas erilised looduslikud kaitsereservandid, kus on igasugune jaht metshobustele keelatud.

Nüüd on ka juba välja töötatud uus seadus tüülikuma ja kindlama kaitse tagamiseks metshobustele.

See tuleb peatselt kongressis kindlalt võtta ja selle kohaselt oleks ainult metsavalitsustele teatud teenustajail õigus hobuseid hukata nende arvu reguleerimiseks.

Millal tekkisid mustangid Põhja-Ameerikasse ja kes olid nende esivanemad? Seda on teadlased uurinud ja on ka kindlaks tehtud, et mustangid ei ole algupäraselt Ameerika loomad, vaid need on kaasa toodud Hispaania maadevalitajate poolt ja on kas Andalusia või Araabia tõugu hobused. Hiljem on mustangid veel segunenud inglise ja Hollandi hobustega.

Konkistadooride poolt Uude Maailma sissetõudud hobused kas päriselt aedades lahti, varustati indiaanlaste poolt või eksisid lihtsalt ja jäid pärast oma peremestest surma metsadesse.

Ligi 300 aastat on need hobused karjad looduses vabalt üles kasvanud ning karustunud nii külmas kui kuumas kliimas. Oma loomu poolest on nad julged, kiired ja vastupidavad. Nende omadustega on mustangid niivõrd hinnatud ja tunnustatud, et Teise maailmasõja ajal anti isegi "Ühendriikide jahilennukitele nimi "Mustang".

Jaana Järv.

Leinateateid

New Yorgis suri 29 septembril end. sõjaväelane leitnant Jaan Lilv, sünd. 24 juunil 1907 Läänemaal.

• Huddinge kirikus kuulutati Eduard Lakk ja Birgitta - Andersson, mõlemad Huddingest.